

ANALELE

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN.

Nr. III.

Maiu – Iunie

1906.

Nr. 564—1906.

Proces verbal

din 25 Maiu n. 1906. Ședința VI a comitetului central al
Asociațiunii.

Prezident: *Iosif St. Șuluțu*. — Notar: *Octavian Goga*. Membrii
prezenți: *Dr. I. Beu, Dr. V. Bologa, Ars. Bunea, Parteniu Cosma,*
Dr. E. M. Cristea, N. Ivan, Dr. E. R. Roșca, Dr. Il. Pușcariu, R. Simu,
N. Togan și I. Vătășan.

108. Cu verificarea procesului verbal al acestei ședințe se încredințează Domnii:

Dr. V. Bologa, N. Ivan și Dr. E. R. Roșca.

109. (522—1906). Dl *Dr. Amos Frâncu*, avocat în Cluj, raportează
Comitetului central dđto 21 Maiu a. c., că pe baza încredințării ce i-s'a
dat a luat în primire până acum casele și grădina «Fundațiunii Petran»,
lăsând și pe mai departe supravegherea aceluiaș îngrijitor. Raportează că
a asigurat casele la institutul «Transilvania» și a luat măsuri pentru vin-
derea rodului grădinei. Prezintă preliminarul de spese din partea unui
măestru zidar, pentru unele reparaturi la case. Cheltuelile sunt de 64 cor.
Inaintează și o chitanță de 120 cor., cari să se achite pentru cumpărarea
portretului în olei a fericitului fundator I. Petran dela rudeniile răposatului

Se ia act.

Comitetul central decide a se achită sumele de 64 cor.
pentru reparaturi și 120 cor. pentru portret. Dl Frâncu e rugat
a săvârși cât mai grabnic luarea în primire a valorilor fundațiunii.

110. (505—1906). Elevul de cl. VIII gimn. la gimnaziul din Brașov,
Victor Jula, stipendist al «Asociațiunii» din «fundațiunea Bașiota» înain-
tează Comitetului central dđto 20 Aprilie o rugare, cerând a i-se pune la
dispoziție stipendiul votat, deși fiind bolnav — după cum rezultă din ală-
turatul certificat medical — a fost necețitat a-și întrerupe studiile pe anul
curent.

Comitetul central împlinește cererea.

111. (98—1906). Direcțiunea desp. *Șimleu* înaintează:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 12 Octomvrie 1905, în care s'au rezolvit diferite afaceri curente. Se notifică, că dl *Vasile Pop* a făcut premiu de 2 galbeni pentru învățătorul actual din *Șimleu*, dl *Simeon Orosz*, cu scopul, ca să organizeze în cursul anului școlar un cor vocal. Se decide aranjarea unei serii de conferințe, pentru cari primesc angajamentul dnii: *Vasile Pop*, Dr. *Cor. Meseșianu*, Dr. *Victor Deleu*, *Andrei Cosma* și *Gavriil Trifu*.

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 4 Ianuarie 1906, în care s'au rezolvit diferite afaceri curente. Comitetul cercual își dă învoirea la propunerea mai multor frunțași din *Tășnad* și jur, cari doresc a înființa un nou despărțământ al »Asociațiunii« în aceste părți, și asigură Comitetul central, că propunătorii ofer destule garanțe pentru înființarea acestuia.

Ad. I: Se ia act.

Ad. II: Se ia act. Comitetul central, având în considerare, că pentru înființarea unui nou despărțământ în aceste părți a fost solicitat în repetite rânduri din partea mai multor frunțași din *Tășnad* și alte comune, își dă învoirea și însărcinează ca delegat al »Asociațiunii« pentru organizarea noului despărțământ pe dl *Dr. Coriolan Șteer*, avocat în *Tășnad*.

112. (226—1906). Dl *Dr. I. Radu*, profesor în *Brad*, ddto 9 Februarie a. c. înștiințează Comitetul central, că mai mulți frunțași din *Hălmagiu* și jur sunt învoiți a formă un despărțământ nou al »Asociațiunii« cu centrul în această localitate.

Comitetul central, având în vedere estenziunea teritorială a despărțământului *Brad* și fiind în interesul »Asociațiunii« înființarea cât mai multor despărțăminte, nefiind nici o pedecă își dă învoirea la înființarea acestui nou despărțământ și roagă pe dl prot. *Cornel Lazar* din *Hălmagiu* să primească organizarea lui.

113. (558—1906). Din partea comitetului societății academice »*Carmen Sylva*« din *Graz*, se înaintează ddto 26 Aprilie a. c. o adresă în care se aduce la cunoștință Comitetului central, hotărîrea acestei societăți de a dăruî bibliotecii »Asociațiunii« colecția de cărți de care dispune în număr de 106 ex. În schimb cere »*Enciclopedia română*«.

Comitetul central decide a dăruî acestei societăți un exemplar din »*Enciclopedia română*«, iar cărțile, nefiind opuri de însemnătate, nu le primește.

114. (513—1906). Direcțiunea despărțământului *Cluj* ddto 7 Maiu a. c. cere a se votă și acestui despărțământ suma de 100 cor. pentru aranjarea prelegerilor populare. Prezintă broșurile apărute în biblioteca despărțământului:

1. Ce să facem, de Dr. A. Frâncu.
2. Ursu Broină, de Dr. E. Dăian.
3. Călimdarul dela Cluj pe 1906,

cu rugarea de a se cumpără un număr mai mare de exemplare.

Comitetul central votează suma de 100 cor. pentru acest despărțământ. Din broșuri nu cumpără.

115. (477—1906). Dl *Dr. I. Lupaș*, profesor seminarial în Sibiiu roagă Comitetul central ddo 25 Aprilie a. c. a cumpără un număr de exemplare din broșura sa «Un capitol din istoria ziaristiceii române». Această broșură tratează ca subiect activitatea ziaristică a lui G. Barițiu și costă 50 bani.

Comitetul central decide a cumpără din această broșură care tractează cu destoinicie o ramură a activității unuia dintre cei mai marcanți conducători ai «Asociațiunii» — 150 exempl.

116. (488—1906). Direcțiunea despărțământului *Agnita* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 2 Aprilie a. c., în care s'au adus hotărâri privitoare la aranjarea prelegerilor economice și s'a decis înființarea mai multor biblioteci poporale din sumele încassate cu prilejul aranjării mai multor petreceri în diferite comune.

Se ia act.

117. (523—1906). Direcțiunea despărțământului *Panciova* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 19 Aprilie 1906, în care pe lângă rezolvirea altor afaceri curente s'a decis ținerea adunării cercuale în comuna «Petrea română» a doua zi de Rosalii.

Se ia act.

118. (474—1906). Direcțiunea despărțământului *Reghin* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 10 August 1905, în care s'au rezolvit diferite afaceri curente.

Se ia act.

119. (544—1906). Direcțiunea *Școalei civile de fete* înaintează ddo 18 Maiu 1906 diploma de profesor gimnazial obținută în 23 Martie de dl Dr. Ioan Borcia, profesor provizor la școala «Asociațiunii». Din partea direcțiunii se propune ca dl Dr. Borcia, având cualificație deplină să fie numit definitiv în postul său de profesor.

Comitetul central, luând act, pe baza §-ului 9 din «statutul de organizare a școalei de fete» numește definitiv în postul său pe dl Dr. Ioan Borcia, având a intra în drepturile ce-i compet cu începerea anului nou budgetar, adecă din 1 Iulie a. c.

120. (548—1906). Direcțiunea *Școalei civile de fete* înaintează *procesul verbal* al conferinței profesorale din 4 Maiu 1906 în care s'au rezolvit diferite chestiuni curente.

Se ia act.

121. (562—1906). Dl *I. Vătășan*, cassarul «Asociațiunii» prezintă proiectul de budget pe anul 1907.

Comitetul central transpune proiectul spre revidiare comisiei cenzurătoare.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., prezident. *Octavian Goga* m. p., secretar. Verificat. — Sibiiu, 28 Maiu 1906. *Nicolae Ivan* m. p. *Dr. E. R. Roșca* m. p. *Dr. V. Bologa* m. p.

Nr. 628—1906

Proces verbal

din 7 Iunie 1906. Ședința VII a comitetului central al
Asociațiunii.

Prezident: *Iosif St. Șuluțu*. — Notar: *Octavian Goga*. Membrii prezenți: *Part. Cosma*, *Dr. C. Diaconovich*, *N. Ivan*, *I. Muntean*, *Dr. Il. Pușcariu*, *Dr. E. R. Roșca*, *Dr. Oct. Russu*, *N. Togan*, *Dr. V. Bologa*, *Ars. Bunea*, *R. Simu* și *I. Vătășan*.

122. Cu verificarea procesului verbal se încredințează domnii:
Dr. V. Bologa, Part. Cosma și Dr. Oct. Russu.

123. (604—1906). Se anunță comitetului trecerea din viață a preotului *Toma Bârseanu*, din Dârste, membru pe viață al Asociațiunii, răposat la 21 Maiu a. c.

Comitetul central ia act cu părere de rău de încetarea din viață al vrednicului spriginitor al „Asociațiunii” și exprimă prin ridicare condolențele sale.

124. (613—1906). Primsecretarul prezintă:

1. Raportul dtto 26 Maiu 1906 al d-lui Dr. Amos Frâncu, directorul despărțământului Cluj, încredințat prin deciziunea Nr. 74 din 30 Aprilie cu luarea în primire a averii fundațiunii *Ioan Petran*, și arată că realitățile și valorile fundațiunii au fost predate în deplină ordine pe baza deciziei judecătorești de predare și cele din urmă au și intrat în 29 Maiu a. c. la cassa »Asociațiunii«, împreună cu două libele de depozit pro K 8000 și K 4000 pe numele erezilor *Maria Pintye* și *Ios. Pintye jun.*

2. Scrisoarea din 6 Maiu a. c. a executorilor testamentari *Béla Hory* și *Ladislau Papp*, prin care cer lichidarea onorarului lor pentru administrarea lăsământului și arată că au trimis darea lor de seamă d-lui notar public *G. Zágonyi* în scopul de a o revizui în conlucrare cu prezidiul »Asociațiunii«.

3. Scrisoarea din 6 Iunie a notarului public *G. Zágonyi* prin care acesta arată, că darea de samă a esecutorilor testamentari a fost revizuită

și aprobată în prezența lui de prezidentul și primsecretarul »Asociațiunii« și cere asemnarea competențelor sale în sumă de K 77'60.

4. Scrisoarea d-nei Szombathelyi Kálmánné, sora văduvei fondatorului, care cere lichidarea intereselor după depozitul dela «Economul» pe timpul dela 1 Ian. a. c. până la ziua morții surorii sale.

Comitetul central luând act de rapoartele prezentate decide: ad 1. Aprobă procesul verbal despre predarea averii fundationale și constată întrarea la cassa «Asociațiunii» a efectelor fundatiunii în valoare nominală de K 70,205'36 și a două libele de depozit pro K 8000.— și K 4000.—. Realitățile fundatiunii din Cluj, până la alte dispozițiuni, rămân în administrarea directorului despărțământului din acea localitate.

D-lui Dr. Amos Frâncu i-se exprimă mulțămăta comitetului central pentru îndeplinirea gratuită a mandatului ce i-s'a dat.

Prezidiul se autorizează a liberă erezilor Maria și Iosif Pintye libelele despre legatele lor testamentare.

ad 2. Executorilor testamentari li-se exprimă mulțămăta comitetului central pentru administrarea pe deplin corectă a lăsământului.

Având în vedere, că fericitul fondator în testamentul său a apelat la executorii testamentari ca la prietenii săi cei mai buni și nu a prevăzut nici o remunerațiune pentru osteneala lor, apoi că afară de păstrarea valorilor agendele executorilor testamentari s'au mărginit la ridicarea dividendelor și intereselor fundatiunii și la predarea acestora la mânilor văduvei fondatorului, cuprinzând anual cel mult 15—16 transacțiuni, onorarul executorilor testamentari se lichidează în suma de câte K 2000.—pentru fiecare.

ad 3. Contul notarului public, angajat nu de »Asociațiune« ci de executorii testamentari, se transpune acestora spre achitare.

ad 4. Se decide a se plăti doamnei Szombathelyi Kálmánné interesele după depozitele dela «Economul» pe timpul dela 1 Ian. până la 18 Aprilie a. c. și se va autoriză institutul numit a plăti la 30 Iunie a. c. sumă corăspunzătoare la mânilor doamnei Szombathelyi.

125. (503—1906). Direcțiunea *școalei civile de fete* a «Asociațiunii» prin scrisoarea sa din 4 Maiu a. c. cere informațiuni cu privire la susținerea sau sistarea *cursului complementar*, spre a putea face publicațiunile necesare în raportul școalei care este a se edită la finea anului școlar curent.

Comitetul central decide a susține cursul complementar în condițiunile de astăzi și pe mai departe și autorizează direcțiunea școalei a face publicațiunile necesare spre acest scop în raportul școalei ce se va publică la sfârșitul anului școlar curent.

126. (624—1906). În legătură cu deciziunea Nr. 79 din 30 Aprilie a. c. primsecretarul «Asociațiunii» prezintă o propunere pentru *îndeplinirea postului devenit vacant* prin demisiunea sa, precum și pentru *sistemizarea din nou a biroului*.

Comitetul central având în vedere, că dela ultima sistemizare a posturilor de funcționari agendele biroului «Asociațiunii» s'au schimbat și sporit, atât în urma înmulțirii membrilor despărțămintelor, realităților și fundațiilor, cât și mai ales în urma înființării Muzeului istoric și etnografic împreună cu o bibliotecă publică, precum și a secțiunilor științifice-literare, mai departe ținând seamă de vacanța ivită în postul de primsecretar și în fine bazându-se pe dispozițiunile §-lui 24 din statute, care autorizează comitetul central a îmbina posturile de funcționari și agendele acestora după trebuință, sistematizează posturile de funcționari și agendele acestora cu începere dela 1 Ian. 1907 în modul următor:

Biroul «Asociațiunii» se compune din următorii funcționari:

1. *Prezidentul*.
2. *Viceprezidentul*, ale căror agende sunt stabilite în §§. 26 și 27 ai statutelor și rămân nealterate.
3. *Secretarul I (literar)*, care
  - a) inițiază și conduce lucrările «Asociațiunii» pe teren literar și îngrijește de revistă și de toate publicațiunile ei literare;
  - b) este referentul secțiunilor științifice-literare;
  - c) poartă corespondența cu corporațiunile științifice-literare;
  - d) îngrijește de concursurile literare, de bibliotecile populare, de prelegerile publice și de reprezentațiuni populare.
4. *Secretarul II (administrativ)*, care
  - a) este referentul comitetului central în toate afacerile personale, administrative și economice (afară de cele rezervate casierului în §. 30 al statutelor) și îngrijește de corespondența cu autoritățile publice, cu organele «Asociațiunii» și cu publicul din afară;
  - b) este notarul ședințelor comitetului și al adunărilor generale;
  - c) conduce organizarea despărțămintelor și controlează activitatea acestora;
  - d) este referent în afacerile ce privesc școala civilă de fete și așezămintele ce le va mai înființa «Asociațiunea» în viitor;
  - e) este referent în toate afacerile fondurilor și fundațiilor administrate de «Asociațiune», și în fine
  - f) prevede agendele economului conform §-lui 34 din statute.

5. *Casierul* ale cărui agende sunt stabilite în §-ul 30 al statutelor.

6. *Bibliotecarul și custodele Muzeului:*

- a) este custodele Muzeului istoric și etnografic;
- b) îngrijește de Biblioteca «Asociațiunii», conform dispozițiilor cuprinse în §. 32 al statutelor;
- c) păstrează archiva «Asociațiunii»;
- d) prevede agendele de controlor stabilite în §-ul 31 al statutelor.

7. *Oficialul*, care poartă registrele de exhibit, cartea de postă și indicele și îngrijește de copierea actelor și corespondenței, fiind și ajutor al arhivarului.

Pentru funcționarii «Asociațiunii» se vor prevedea în bugetul viitor următoarele salare:

- 1. Secretarul I (literar) . . . . . K 3000—
- 2. Secretarul II (administrativ) . . . . . „ 3000—
- 3. Casierul . . . . . „ 600—
- 4. Bibliotecarul și custode . . . . . „ 2000—
- 5. Oficialul . . . . . „ 1200—

Subvențiunea pentru revista «Transilvania» se sistează.

Posturile de secretari sunt coordonate, și se vor putea încredința numai la candidați cu calificare academică, cari nu vor putea ocupa alte funcțiuni.

Oarele de birou se fixează :

dela 9—12 a. m. și 3—6 p. m.; biblioteca dela 10—12 a. m. și 4—6 p. m., iar oficiul de cassă dela orele 5—6 seara.

Concursul pentru ocuparea locului vacant de secretar prim se va publica cu termenul de 31 Iulie a. c. conform §-lui 17 (al. b.) al statutelor.

Pe ceialalți funcționari îi numește comitetul central (§-ul 23 lit. h).

127. (565—1906). Directorul despărțământului *Brașov* dl Andreiu Bârseanu, înaintează raportul său despre activitatea acestui despărțământ în anul trecut, precum și procesul verbal al *ședinței comitetului cercual* ținută în Brașov la 26 Aprilie v. a. c. în care :

1. S'a decis a propune comitetului central, să convoace *adunarea generală*, care în anul curent se va ține la Brașov, pentru zilele de 21 și 22 Septembrie n. și s'a stabilit programa sărbătorilor ce se vor aranja cu această ocaziune.

2. S'a raportat, că direcțiunea despărțământului a aranjat următoarele *prelegeri economice populare*:

- a) în Vulcan, la 12 Martie v., a vorbit dl A. Boldor și dl I. Petrovici;
- b) în Purcăreni, la 19 Martie v., a vorbit dnii A. Boldor și G. Văășan;

- c) în Dârste la 16 Aprilie v., a vorbit dl A. Boldor;
 d) în Târlungeni, la 23 Aprilie, a vorbit dl A. Boldor.

3. S'a raportat, că cu ocaziunea prelegerilor populare s'au înființat agenturi noue în comunele Purcăreni și Târlungeni.

4. S'a convocat *adunarea cercuală* la Feldioara pentru a doua zi de Rusalii și s'au rezolvit mai multe afaceri curente.

Comitetul central ia act cu plăcere de raportul și procesul verbal înaintat și dă expresiune recunoștinții sale pentru activitatea mănoasă desvoltată de acest despărțământ.

Raportul anual al directorului despărțământului se va publica în organul «Asociațiunii».

Propunerea comitetului cercual de a convoca adunarea generală a «Asociațiunii» pentru zilele de 21 și 22 Septembrie a. c. n. la Brașov se primește și prezidiul se autorisează a publica convocarea în numărul proximal Analelor cu ordinea de zi obicinuită, luându-se în aceasta și ocuparea postului devenit vacant în urma demisiunii secretarului prim.

Programa festivităților proiectate de comitetul cercual pentru timpul adunării generale se aprobă.

128. (460—1906). *Demetriu Coltău* student jurist din Șomcuta-mare, nepot al fericitului fondator al «Asociațiunii» Demetriu Suci, înaintează ddo Februarie 1906 petiție Comitetului central cerând a i-se da o retribuție lunară de 50 cor. pe timpul continuării studiilor sale.

Potentul își întemeiază cererea pe următoarele: În partea III sub A) din testamentul răposatului Demetriu Suci făcut în 24 Iunie 1902 referitor la petent se dispune: «nepotului meu Demetriu Coltău până la terminarea studiilor gimnaziale, pe periodul școlastic să i-se dea lunar 30 cor., după terminarea gimnaziului, încât nu ar avea poftă de *teologie, la universitate medicală ori tehnică* să i-se dea lunar 50 cor.»

Potentul după terminarea studiilor gimnaziale s'a înscris la Academia comercială din Graz unde a terminat cursul de 1 an. În cursul acestui an de studii a primit anticipație dela banca «Silvania» suma de 1090 cor. Pentru cei doi ani de studii la gimnaziu a primit anticipație total 620 cor. dela banca »Silvania«, iar dela dl Dr. Lad. Gyurkó, ca curator de massă 240 cor.

Comitetul central, având în considerare că potentul nu a purces în înțeleșul literelor fundaționale decide:

1. a nu împlini cererea potentului de a i-se da o retribuție lunară de 50 cor. pe timpul continuării studiilor sale.

2. a restituî dlui L. Gyurkó suma de 240 cor.

3. a restituî băncii »Silvania« numai 620 cor., care sumă a fost anticipată potentului pentru cei doi ani de studii la gimnaziu, în deplină conformitate cu literile fundaționale.

129. (98—1906). Dl *Dr. Coriolan Steer*, avocat în Tășnad, încredințat din partea Comitetului central ca delegat al »Asociațiunii« pentru înființarea noului despărțământ la *Tășnad* recomandă de delegat pe dl *Demetriu Coroian*, protopop în Tasnád-Szántó, ca cel mai chemat pentru îndeplinirea cu succes a acestei însărcinări.

Se ia act și se roagă dl protopop D. Coroian a primi însărcinarea de delegat al »Asociațiunii«.

130. (608—1906). Direcțiunea desp. *D.-Sân-Mărtin* înaintează;

I. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual ținută la 30 Decembrie 1905, în care s'au rezolvit diferite afaceri curente.

II. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 15 Ianuarie 1906. Se decide aranjarea de prelegeri populare în comunele: Cucerdea-română, Laslăul-român și Boian. Se decide înființarea unei biblioteci ambulante. Se constată starea cassei: Percepțiuni 380 cor., Erogațiuni 338 cor. 69 fil. Rămâne un plus de 41 cor. 31 fil.

III. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 21 Aprilie a. c. Se decide cumpărarea mai multor cărți pentru bibliotecă. Se inițiază o colectă în bani pentru muzeul »Asociațiunii«.

Ad. I, II, III se ia act cu aprobare.

131. (592—1906). Direcțiunea *școlii civile de fete* înaintează ddo 2 Iunie a. c. programa examenelor publice dela sfârșitul anului școlar curent.

Se ia act.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., prezident. *Octavian Goga* m. p., secretar. — Verificat. — Sibiu 14 Iunie 1906. *Parteniu Cosma* m. p. *Dr. Octavian Russu* m. p. *Dr. Vasilie Bologa* m. p.

DIN DESPĂRȚĂMINTE.

Despărțământul „*Brașov*“. Dl Andreiu Bârseanu, directorul desp. »Brașov« a prezentat următorul *raport frumos despre situația și lucrările despărțământului Brașov al »Asociațiunii« în cursul anului 1905.*

1. În anul expirat despărțământul a avut: 2 membri fondatori, 10 membri pe viață, 79 membri ordinari și 25 membri ajutători.

Dintre membrii ordinari 1 (Nicolae Bârșan, învățător în pensiune din Brașov) a răposat în cursul anului. Taxele și le-au achitat prin despărțământ 72 membri ordinari și cei 25 membri ajutători (8 Satulung, 7 Țințari, 5 Codlea, 2 Feldioara, 2 Cristian, 1 Perșani).

2. Numărul *agenturilor comunale* s'a înmulțit în anul 1905 cu una, și anume s'a înființat o nouă agentură în comuna *Vulcan*. Astfel la finea anului expirat despărțământul nostru avea cu totul 19 *agenturi*, din care

cele mai multe au dezvoltat o activitate destul de laudabilă, dând comitetului despărțământului mână de ajutor în toate întreprinderile culturale, inițiate de dânsul.

3. *Bibliotecile populare ambulante* ale despărțământului nostru încă s'au înmulțit în cursul anului trecut cu una: biblioteca IX-a, compusă din 100 volume. în preț de 181 coroane 59 fil., afară de dulapul acestei biblioteci. De prezent despărțământul nostru posedă cu totul 17 biblioteci populare, cari conțin împreună 1576 volume în preț de 2701 cor. 95 fil. și toate sunt înzestrate cu dulapurile necesare și cu câte o lădiță pentru transportul cărților la schimbarea bibliotecilor.

Cele 17 biblioteci sunt distribuite de prezent în modul următor:

1. Biblioteca Nr. 1 A se află în Brașovul-vechiu.
2. " Nr. 2 A se află în Brașov-Tocile.
3. " Nr. 3 A se află în Dârste.
4. " Nr. 4 A se află în Preșmer.
5. " Nr. 5 A e destinată pentru Crizbav.
6. " Nr. 6 se află în Țințari.
7. " Nr. 7 A se află în Satulung (Biserica vechiă).
8. " Nr. 8 A se află în Hălchiu.
9. " Nr. 9 A se află în Vulcan.
10. " Nr. 1 B se află în Herman.
11. " Nr. 2 B se află în Măeruș.
12. " Nr. 3 B se află în Râșnov.
13. " Nr. 4 B se află în Ghimbav.
14. " Nr. 5 B se află în Sân-Petru.
15. " Nr. 7 B se află în Bod.
16. " Nr. 1 C se află în Cristian.
17. " Nr. 2 C se află în Feldioara.

Astfel nu este departe timpul, când toate cele 27 comune de pe teritoriul despărțământului nostru vor fi înzestrate cu biblioteci populare ambulante, distribuite în 3 serii de câte 9 biblioteci cu material de lectură diferit, care se vor primumi din comună în comună în timp de câte 9 ani de zile, și astfel idealul fericitului Grigorie Maior, inițiatorul acestui sistem de biblioteci, se va realiza.

Pe sama bibliotecilor populare s'au făcut în anul expirat următoarele contribuiri:

a) cu bani au contribuit:

Agentura Feldioara	Cor. 13·82
" Preșmer	" 10—
" Bod	" 3·30
" Cristian	" 3·40
" Brașovul-vechiu	" 4·80
Dl G. Silvestru Pâlția din Feldioara	" 20—
Păr. I. Schiopu, Crizbav (pagubă restituită)	" 11·80
Dl St. Taus, Feldioara	" 1—
Dl I. Tăban, Feldioara	" 1—
Dl G. Grămadă, Țințari	" 1—
Dl N. Scorția, Țințari	" 1—
Suma	cor. 71·12

b) donațiuni de cărți dela: Preaon. Comitet central 3 ex. «Regule ortografice»; dela Onor. comitet al Societății fondului de teatru 10 ex. Anuarul VIII al societății; dela dl I. Axente Severu 59 volume scrieri diferite; dela d-na Elena Dr. A. Murășianu 2 ex. din «Carnetul-roșu» de Moșul; dela dl I. C. Panțu 12 ex. din narațiunea «Logofătul Mateiu» și 4 ex. din «Liniștea casei».

4. La inițiativa comitetului despărțământului s'au ținut în cursul anului *prelegeri populare* în următoarele 4 comune: În 9 Martie 1905 în Feldioara (dl Anania Boldor: «Despre legumărit» și dl A. Ciortea despre: «Prăsirea vitelor», prelegeri cu proiecțiuni), în 20 Martie în Hălchiu (dl A. Ciortea: «Prăsirea vitelor» și dl G. Vătășan: «Tablouri istorice-geografice», ambele cu proiecțiuni), în 27 Martie în Preșmer (păr. Iosif Comanescu din Codlea: «Despre lucrarea și folosirea pământului după comasare» și dl A. Ciortea: «Influența stricăcioasă a alcoolului», prelegere cu proiecțiuni), în 15 Maiu în Satulung Biserica vechiă (dl Ananie Boldor: «Despre legumărit» și A. Bârseanu și dl A. Ciortea: «Escursiune prin România», prelegere cu proiecțiuni). Spesele împreunate cu aceste prelegeri au fost în sumă de 35 cor. 70 bani.

5. O parte însemnată a activității comitetului desp. s'a folosit în cursul anului trecut pentru *adunarea de contribuiri pe seama Muzeului istoric și etnografic al «Asociațiunii»* și pentru *participarea la Expozițiunea din August a. tr.*

La stăruințele comitetului desp. s'au făcut următoarele contribuiri în bani pe seama Muzeului: Rescumpărarea felicitărilor la Anul-Nou 1905: 35 cor., venitul matineului din 13/26 Martie 1905: 335 cor. 77 fil., dela d-na Elena A. Popovici 2000 cor., Dr. I. Hosanu 100 cor., A. Bârseanu, 100 cor., dl I. Săbădeanu 50 cor. Cu totul 2620 cor. 77 fil.

Afară de aceea au dăruit diferite obiecte pe seama Muzeului următorii domni, doamne și domnișoare: D-na Carolina Ir. Verzea, d-na Maria Ciută, d-na Ana Popa-Cujbă, d-na Maria Popa toate din Satulung, d-na Moțoiu, (Cernatu), d-na Amalia Lăpădat, (Cernatu), d-na Susana P. Brote, (Brașov), Reveca Surdu, (Codlea), d-na R. S. Chicomban, (Brașov), d-ra Constanța Broșu, (Dârste), d-nii D. Pop, D. Gonțea, Fl. Preșmereanu, N. Vlaicu, T. Ploscă, T. Cristan, D. N. Bărbieru, D. Mămulea, Fl. Pernea, G. I. Nica, I. Bidu, I. C. Panțu, Chr. Frunză, I. Lengeru, toți din Brașov, Nic. Nema, (Arpătac), Păr. Romul Verzea, G. T. Median, Alexe Pană, Radu Chescă, V. Taraș, toți din Satulung, Păr. G. Urdea, (Cernatu), Păr. I. Hamzea (Râșnov), Nic. Mihaiu, (Râșnov), Păr. Ios. Comanescu, (Codlea), studenții: Const. Manta, (Copăcel), Cor. Cosma, (Sărata), iar dintre corporațiuni: Bis. Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu și Eforia școalelor centrale române gr.-or. din Brașov.

La expoziția «Asociațiunii» desp. nostru a luat parte cu un număr însemnat de obiecte de diferite specii și totodată a pregătit 28 fotografii mari de cuprins etnografic-cultural, care s'au dăruit Muzeului național din Sibiu. Din aceste 28 fotografii 11 au fost făcute pe cheltuiala despărțământului.

mântului, 15 pe cheltuiala Bis. Sf. Nicolae din Braşov-Scheiu, iar 2 pe cheltuiala Bis. Sf. Adormiri din Braşov-Cetate. Spesele pentru cele 11 fotografii şi pentru copiile în miniatură, făcute pe seama despărţământului, au fost de 166 cor. Afară de aceea despărţământul a acoperit din spesele de transport pentru obiectele trimise la Expoziţie suma de 12 cor. 25 fil.

6. Pentru îndeplinirea lucrărilor sale comitetul despărţământului a ţinut în anul trecut 8 *şedinţe*. Numărul corespondenţelor purtate de birou a fost de 45.

Adunarea generală a desp. s'a ţinut în 6/19 Iunie 1905 în Țințari. La această adunare s'a cetit și s'a discutat raportul general al comitetului despre lucrările sale în anul 1904/5, raportul special al casei și s'a fixat budgetul desp. pe anul 1905/6. Totodată s'au ţinut următoarele trei disertațiuni: Dl P. Pop, jude r. de tribunal în penziune a vorbit «despre îmbrățișarea meseriilor și a comerului», dl Anania Boldor, învățător-dirigent în Codlea, «Despre cultura pomilor», dl I. Petrovici, profesor în Braşov, «din vieața regimentului II grănițeresc». Tot cu prilejul acestei adunări s'a ţinut o producțiune muzicală-declamatorică cu elevii și elevele dela școala primară din Țințari sub conducerea d-lui învățător L. Taus, s'au împărțit un număr însemnat de cărți între copii și adulți, iară seara s'a ţinut o prelegere cu proiecțiuni: «Din lumea largă», tablouri geografice din diferite regiuni.

7. Ca și în a. 1904, și în a. trecut comitetul despărț. a publicat 2 *premii* de câte 20 cor. *pentru grădinile școlare* cele mai bine îngrijite din despărțământ; de astădată însă nu s'a prezentat nici un concurent, cece ne face a crede, că s'au premiile au fost socotite de prea neînsemnate, sau că învățătorii noștri nu pun destul preț pe emulațiunea în cultivarea acestui ram al învățământului practic, atât de necesar pentru poporul nostru.

8. La adunarea generală a »Asociațiunii« ținută în Sibiiu desp. nostru a fost reprezentat prin d-nii: Dr. N. Vecerdea, dirigent de bancă, N. Bogdan, profesor precum și prin directorul despărțământului.

9. *Mișcarea cassei despărț.* în cursul anului 1905 a fost la *întrări* de 1368 cor. 78 fil. (taxe dela membri 750 cor., contribuii pentru bibl. popor. 71 cor. 12 fil., interese și diverse 7 cor. 46 fil., tranzitorii pentru Muzeul »Asociațiunii« 385 cor. 77 fil., soldul anului anterior 154 coroane 43 fil.), iară la *eșiri* de 1391 cor. 10 fil. (sume transpuse cassei centrale 993 cor. 77 fil., spese de birou și porto 17 cor. 52 fil., pentru bibliotecile populare și cărți distribuite 136 cor. 74 fil., spese de cărașie la preleg. populare, înf. agenturei și adunarea generală 41 coroane 32 fil., cheltuieli pentru expoziție 178 cor. 25 fil., spese cu skiopticonul 13 cor. 50 fil., remunerațiune extraordinară servitorului 10 cor.) Rezultă deci un deficit de 22 cor. 32 fil., care s'a acoperit provizor de directorul despărțământului.

Despărțământul „Cluj“ și-a făcut un plan vast de lucrare, publicat în broșura Nr. 1 al *Bibliotecii desp. Cluj* cu titlul «*Ce să facem?*» Pe baza acestui plan comitetul cercual a început o frumoasă și mult promițătoare activitate. Dăm în cele următoare momentele mai însemnate ale activității sale din an. de gestiune trecut.

1. *Lucrări în scris.*

Comitetul a stăruit și în anul acesta pe lângă tinerii dela școalele înalte să lucreze scrieri, prin care să se lăscă științele între români și spre lauda tinerimii putem să Vă vestim, că ni-s'au înaintat douăzeci și una de lucrări, cari au fost date spre cercetare la pricepători și cari după vrednicie vor fi și tipărite. Numele tinerilor muncitori și al lucrărilor să poate vedea în lista, ce urmează aici:

1. Victor Motogna: Sapho (studiu din domeniul literaturii grec.).
2. Lionel Blaga: Cele două curente literare în poezia lui Vasilie Alexandri.
3. Valeriu L. Negrilă: Efectele egoismului.
4. Nicolae Boeriu: Habsburgii și raportul lor față de Ungaria.
5. Rom. Dumitru: Starea la poporul român.
6. Vasile Boneu: Eminescu și Coșbuc.
7. Voicu Nițescu: Credința de astăzi.
8. Ioachim Ciurea: Pedecile dezvoltării noastre.
9. Ioan Bian: Intr'o clipă de mângăere.
10. Aurel Boteiu: Reverie.
11. Valeriu Suci: «Mama» de G. Coșbuc.
12. Virgil Rusu: Romanitatea limbei române.
13. Ioan Goron: La ce factori avem a mulțami lățirea civilizațiunii.
14. Valeriu Roman: Starea limbii și literaturii rom. în veac. al 17.
15. Faust Sălăgian: Pânea și sarea la români.
16. Iuliu Măcelariu: Poeziile lui Oct. Goga.
17. Petru Suci: Urmările rele ale lipsei noastre de carte.
18. Virgil S. Radu: Ce e frumosul?
19. Ioan Maior: Goana după ideal.
20. Iosif Comes: Ambițiunea și urmările.
21. Eugen Tatar: Despre organele administrației comunale și însămnătatea lor.

2. *Biblioteca despărțământului.*

Mai departe comitetul a urzit scoaterea de sub tipar a unui șir de cărțicele pentru popor sub numirea de: «Biblioteca despărțământului Cluj».

Numărul 1 al acestei biblioteci este cărțica numită mai sus: «*Ce să facem?*» de Dr. Amos Frâncu.

2. Ursu Broină, de Dr. Elie Dăianu.
3. Călințarul dela Cluj pe anul 1906
4. Primul ajutor, de Silviu Brânzeu.

3. Agenții și biblioteci populare.

Comitetul nostru a căutat să animeze spre lucrare cât mai rodnică agențiile și bibliotecile din Cluj, Feleac, Cojocna, Mărișel, Aghires și Feneșul-săsesc și a făcut încercări pentru a urmă întocmai la: Booș, Pata și Aiton.

Mai mult spor s'a făcut din partea agenției centrale dela Cluj, unde tinerimea română dela înaltele școli prin prelegeri instructive ținute la Booș și Bonțida arătând și chipurile noastre împotriva beției, donate prin dl protopop Dr. E. Dăianu, a venit în atingere cu poporul, — dovedind astfel că începe să-și priceapă rostul în mijlocul neamului nostru.

4. Expozițiuni.

Este cunoscută partea de samă, ce despărțământul nostru a avut la expoziția din Sibiiu din vara trecută, în urma căreia a avut cinstea să i-se facă o amintire plină de recunoștință din partea Veneratului nostru președinte dl Iosif St. Șuluțu chiar la deschiderea casei noastre naționale din Sibiiu, iar o mulțime de expozanți au primit diplome binemeritate. Comitetul se simte îndatorat a mulțami și la acest loc frunțașilor și poporului care a lucrat pentru expoziție cu atâta căldură între cele mai grele împrejurări.

Convinși de importanța expozițiilor am stărui și de data asta, că la Gilău de asemenea să se întocmească o expoziție de lucruri de mână ale harnicelor femei din acest sat, cărora le-am pus în vedere colecțiunile de mustre ale dsoarei Cosma și a dlui profesor Comșa, și am îngrijit să se împartă și de data asta premii.

5. Table, medalii și premii.

Pentru a readuce în amintirea poporului pe marii bărbați, cari au răsărit în mijlocul acestui ținut, s'a hotărît să se pună table pe casele, unde s'au născut aceia. Inceputul îl facem în Gilău, cu Ioan Petranu marele fundator, vom continua cu Ceorge Barițiu, Dr. S. Romoștai, I. Olteanu, baron Lad. Pop și alții.

Apoi pentru a țineă viuă simțirea pentru trecut, lege și neam, comitetul a lăsat să se distribue la toți, cari arată un interes deosebit pentru cultura românească și îndeosebi la harnicii nostri băieți de școală medaliile date prin directorul despărțământului în amintirea ecestui an, care după 18 veacuri ne-a găsit aici păzind cu îndârjire limba, legea și moșia.

6. Cărți de școală și șezători.

Domnii protopopi din acest ținut au binevoit a se însărcina cu împărțirea sumei date prin «Economul» pentru cărți de școală. Iar lipsindu-ne un abecedar potrivit pentru a învăța pe cei, cari n'au avut parte de școală, comitetul pe baza valorosului abecedar trimis în acest scop de dl profesor V. Gr. Borgovanu a apelat la dl profesor Anton Domide, ca să studieze, cum s'ar putea deslegă mai bine aceasta mare întrebare, rămânând ca după rezultat să hotărască comitetul asupra premiului prevăzut.

Pentru a încercă o lucrare niai grăbită în acest înțeles s'a luat în vedere și gândul ca să se introducă în șezători învățarea neștiutorilor de

carte, iar pentru fiecare neștiutor de carte instruit să i-se deo o coroană la preotul sau învățătorul, care l'a învățat.

7. Prelegeri pentru popor.

Noi am mai stăruit, că la adunarea de față să se țină cât mai multe prelegeri la înțelesul poporului și să se arăte și cutia de doftorii și legături.

Astfel ne-au pus în vedere următorii domni, că o să vorbească: Dr. Dăianu, Aur. Poruțiu (Dezmir), Teodor Ciortea, Vasile Ranta, Leontin Pușcariu, Silviu Brânzeu, Nicolau Gogan și Eliseu Gabor.

Aceste prelegeri vor putea să răspundă și mai mult scopului, când despărțământul va fi provăzut cu un aparat de proiecțiuni.

Încheierea socotelilor.

Percepțiuni . . . . . K 1515·96
Erogațiuni . . . . . „ 1317·97

Restul de cassă în libel la «Economul» . K 197·99
Pentru anul 1907 s'a preliminarat suma de 732 cor. ca spese.

CONTRIBUIRI PENTRU MUZEUL ISTORIC-ETNO- GRAFIC AL ASOCIAȚIUNII.

Dela ultimul nostru raport despre contribuțiile făcute pentru scopurile Muzeului au intrat următoarele contribuiri:

1. „Ardeleana“, institut de credit, Orăștie . . . . . K 260·—
2. Dr. Vasile Hossu, episcop, Lugoj. . . . . „ 100·—
3. Dr. Aurel Vlad, deputat dietal, Orăștie . . . . . „ 100·—
4. „Mercur“, societate acționară, Năsăud . . . . . „ 100·—
5. „Silvania“, institut de credit, Șimleu, ... „ 100·—
6. Petru Popu, preposit, Lugoj. . . . . „ 50·—
7. „Bistrițiana“, institut de credit, Bistrița . . . . . „ 50·—
8. Coman Șagău, proprietar, Grebenișul de Câmpie . . . . . „ 50·—
9. „Cassa de împrumut și păstrare“, Bicz . . . . . „ 50·—
10. „Chiorana“, institut de credit, Șomcuta-mare . . . . . „ 30·—
11. Elevii seminarului arhid. teol.-ped. ortodox-rom. „Andreian“, Sibiu „ 24·38
12. Elevii dela Gimnaziul rom.-gr.-or. din Brad . . . . . „ 21·02
13. I. Vulcu, comerciant, Orăștie . . . . . „ 20·—
14. N. Vlad, farmacist, Orăștie . . . . . „ 20·—
15. Dr. Gavriil Tripon, avocat, Bistrița . . . . . „ 10·—
16. Dr. Dionisiu Login, avocat, Bistrița, ... „ 10·—
17. Gavriil Vârtic, jude reg. în penz., Bistrița . . . . . „ 10·—
18. Dr. Ioan Margita, avocat, Geoagiu . . . . . „ 10·—
19. Dr. Aurel Oprea, avocat, Orăștie . . . . . „ 10·—
20. Aurelia Feld. Solomon, directoara școalei superioare de fete din Blaj „ 5·—
21. Silvestru Nestor, directorul școalei super. de fete, Blaj . . . . . „ 5·—
22. Dr. Victor Onișor, avocat, Bistrița . . . . . „ 5·—
23. Dna Camila Dr. Linul, soție de avocat, Bistrița . . . . . „ 5·—
24. Octavian Bude, preot . . . . . „ 5·—
25. Dr. Valeriu Frențu, protopop, Orăștie . . . . . „ 5·—
26. Dr. Carl Lang, avocat, Bistrița . . . . . „ 4·—
27. I. Corbu, Bistrița . . . . . „ 3·—
28. George Boldea, căpitan în penz., ... „ 3·—

